

23-04-021

Handwritten scribbles in blue ink.

ny verden

hackkyckling

Hur mobbing kan gå till

en vårt specialområde. Än så länge tycks ingen ha intressat sig för just det. Dessutom har barnpsykiatrin vid Karolinska sjukhuset i Stockholm en avdelning för mobbing. Det är en ny avdelning som inte har varit tidigare. Mobbing är ett litet begrepp som har blivit populärt sedan det blev känt att det fanns barn som blev mobbade. En grupp leker på en rastgård, tämligen slött och oengagerat. Den består av minst tre, oftast mer än fem barn, oftare pojkar än flickor, som inte vill gå till skolan.

MOBBING

Mobbing mobbing

till Mobbing ett förstadium till apartheid i Sverige

För till ett svårt och ordförande. Mobbing, som nästan alltid finns motsatt mot den som mobbas, som ter sig som helvetet. Mobbing är en existentiell störning.

Varför mobbing

sker

lysning.



Vilka blir offer för mobbing?

om mo...

tekarie Anne...

att hitta bra ba...

ästas säga
äg bland
vikan-
50- och

des
60-talet.

Att ropa tjockis. Haltis. Jävel. Neger, neger. Barn som överfaller ett olik barn, en hackkyckling. Alla känner vi igen det. Djur och vuxna gör det också. Det kallas mobbing och har våldsnatur. Mobbing bland barn är första steget till intolerans, rashat, den vuxna människan.

MOBBING

Det är

klassens slagpåsar barn

Min dotter hatar skolan

Hjälp mig!

Det skulle vara av andra upplevelser vara tjockis sant sak, lingen a personlig parallella får

MOBBING

för problematelliser

TIDSSKRIFT
FOR MORALSK
OPPRUSTNING



TIDSSKRIFT FOR
MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer en gang om måneden

Nr. 11 — 1971

I redaksjonen:
Einar Engebretsen, redaktør
Anders Eskeland, red.sekr.
Jens J. Wilhelmsen
Leif Hovelsen
Eva Riise Hanssen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Finn Harald Wetterfors
DANSK REDAKSJON:
Keld Jørgensen
Hans Wenck

ABONNEMENTSPRIS for et år
(12 numre):
Norge n. kr. 30,-
Danmark d. kr. 32,-
Sverige sv.kr. 20,-
Finland mk. 17,-
Løssalg i Norge: kr.2,50

NORGE:
Sophus Lies gate 5, Oslo 2
Postboks 1243, Vika, Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf. 56 34 14

DANMARK:
Ole Olsens Alle 8
2900 Hellerup
Postgiro 18 51 51 Tlf. HE 6327

SVERIGE:
Sveavägen 34, 6., 11134 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - Tlf. 10 34 56

FINLAND:
Postgiro 11 20 95, Helsingfors

Utgiver: MORALSK OPPRUSTNING

© NY VERDEN

Tidsskrift for Moralsk Opprustning

Trykk: Br. Tengs, Oslo

Papir: 100 g Norprint fra Saugbrugsforeningen

Forsiden:

Overskrifter i svensk presse i forbindelse med «mobbing» (se artikkel side 4).

«Hack-kyckling»

«Hack-kyckling» er en svensk betegnelse. Begrepet er globalt og urgammelt. En høne hakkes til blods i hønsegården. En elev hånes, «hakkes» på og henges ut i skolegården. Jungelens lov. Superstrukturer, moderne skolebygg, tekniske hjelpemidler har ikke løst problemet. I Sverige — som har satset mere enn andre land på den helt moderne skolestruktur — opplever man at jungelens lov får større og større makt. Mobbing er blitt «ett dødelig allvarlig fenomen», sier sykehuslegen Heineman i Ørebro i en artikkelserie i **Dagens Nyheter**.

«Er brutaliteten i skolegården blitt et speilbilde av vold i samfunnet?» spør LOs **Aftonbladet** og føyer til: «Skolen skal ta ansvaret for individets utvikling. Men observerer at det er fortsatt foreldrene som har hovedansvaret for barna.»

Flere og flere i Sverige mener og sier at voldsmentalitetens vekst i svenske skoler har god grobunn i den «moralske verdinøytraliteten».

Med dette som bakgrunn er det ikke uinteressant at Kirke- og undervisningsdepartementet i Oslo nylig har sløffet — eller «misset» — følgende setning fra Dokka-komiteens målsettingsdrøfting: **«Verdinøytralitet vil gjøre all oppdragelse og undervisning umulig.»**

En annen setning som også ble borte på veien, er: «Grunnskolen som helhet må bygge på de etiske grunnverdier som er forankret i kristendommen.»

Man kan ikke gi mennesker en tilfredsstillende målsetting i et åndelig og moralsk vakuum. Den viktigste oppgaven skolen har er å lære hvordan leve sammen som individer og som folk.

Det nye venstre og det nye menneske

Av Jens Jonathan Wilhelmsen

I oktober møttes representanter for 12 nasjoner for å få slutt på dumping av industri-avfall i Nordsjøen. Tonnevis av giftstoffer truer med å forvandle et hav til en kloakk.

Ikke minst unge mennesker nekter å akseptere en samfunnsutvikling som har slike resultater. De gjør opprør mot det blinde jaget etter økonomisk vekst og fortjeneste. De peker på andre konsekvenser: Umenneskeliggjørelse av industrien, forgudelse av forbruk og ting, opphopning av rikdom mens millioner i andre land sulter.

Bare de meget blinde eller de meget selviske kan være fornøyd med samfunnet som det er. Det det gjelder er å finne tilfredsstillende løsninger.

I de siste 3—4 årene har vi i vesten vært vitne til en marxismens renessanse. Dette er overraskende på bakgrunn av marxismens åpenbare svikt i vesentlige spørsmål: Samholdet mellom arbeiderne skulle forene verden, sa Marx. I dag er Sovjet-Unionen og Kina bitre fiender. Proletariatets diktatur skulle bane vei for et fritt og rettferdig samfunn. Men Stalin er blitt avslørt som en hensynsløs tyrann. Kommunismen skulle gjøre slutt på menneskers undertrykkelse av mennesker. Men vi har nettopp opplevet Tsjekkoslovakia.

Marxismens appell.

Hvorfor ser så millioner, og særlig unge mennesker, marxismen som den beste løsning? En grunn er sikkert at meget av Marx's samfunnsdiagnose fremdeles holder stikk. «Når en prøver

å ta pengene fra bursjoasiet, blir de som ville dyr,» sa Marx. Den hensynsløse dumping i Nordsjøen er ett av de mange tegn på at denne mentaliteten ikke er død.

En annen grunn er Marx's lære om at det må en revolusjon til. Gradvis reform ser ut til å ta for lang tid. Det må finnes en snarvei. H-bomben gjør raske forandringer til en livsbetingelse.

Læren om klassekampen har også sterk appell. En amerikansk negerleder sa nylig: «Ingen forandringer av betydning kan ventes fra det hvite Amerika uten en konfrontasjon som representerer en trussel mot dette Amerikas fysiske eller finansielle sikkerhet.»

«Konfrontasjon» er blitt et nøkkelord for det nye venstre. Kan det være tvil om at dette slagordet har slik kraft fordi så mange av oss er mot forandringer som virkelig koster oss noe? Vi vil ha samhold og enhet, men ikke gjøre noe med den urett som mange føler så dypt om. Følgelig blir vi beskyldt for å feie reelle motsetninger mellom samfunnsgrupper under teppet, for å ville ha samhold på bekostning av rettferdighet.

Maoismen er i dag en meget utbredt variant av marxismen. En årsak er at Mao er mer realistisk enn Marx på et avgjørende punkt: Han innser at selvisheten ikke er noe kapitalistene har monopol på, men at den er en egenskap hos alle mennesker. Mer enn noen annen nålevende statsmann har Mao understreket at en forandring i mennesket er en forutsetning for virkelige fremskritt. Kulturrevolusjonen, sa han, tok sikte på å «overvinne selvisheten og skape et samfunn hvor menneskene er

motivert av en ren omsorg for kollektivet, og ikke av ønsket om personlig vinning.» Hans lære om den permanente revolusjon, om et samfunn hvor ingen kan etablere seg i en privilegert stilling på basis av makt eller penger, appellerer til mange.

Ingen laserstråle.

Men Mao og det nye venstre er i utakt med tidens behov på et avgjørende punkt: De betrakter vold som et progressivt middel i kampen for forandring. Vold er ikke som en laserstråle, som kan rettes med stor nøyaktighet mot visse valgte mål. Vold blir en innstilling som gjennomsyrrer hele samfunn og nasjoner. Det er denne innstillingen vi må legge bak oss om menneskeheten skal overleve atombomben.

Men vold er ikke det eneste alternativ til status quo. Det finnes et annet revolusjonært element som vår tid synes å ha mistet troen på: Åndsmakt. Hvor lavt åndsmaktens aksjer står viser bl.a. kirkene, når deres egentlige budskap blir overdøvet av debatten om hvor meget vold kirken kan tillate seg å støtte i Sør-Amerika eller det sørlige Afrika.

Det mest akutte behov i vår egen tid er å skape praktiske eksempler på åndsmaktens revolusjonære potens. Det må demonstreres at mennesker som er ledet av Gud og bygger på hans verdier kan

- overvinne tyranni
- få bukt med forurensning
- oppnå rettferd for minoriteter
- gjøre slutt på splittende nasjonalisme
- bygge utadrettede og enige familier
- overvinne kløften mellom rike og fattige nasjoner
- skape et levende demokrati.

Nyheten om slike forandringer som gjennomføres uten at vold har tvunget dem fram, sprer seg raskt. Den gir håp til millioner, også marxister, som instinktivt føler at vold må avløses av revolusjonære midler som er mer tidsmessige.

Forts. side 10

Problemet med «mobbing» i svenske skoler diskuteres intenst. Avisoverskriftene gir et bilde av debatten: «Mobbing ett forstadium til apartheid i Sverige», skriver *Dagens Nyheter*.

«Vårt samfunn føder mobbing», er overskriften i en annen avis. I tidsskriftet *Barn* leser vi: «Bitter sannhet i dagens skole: Mobbing mot barn som er annerledes.» *Aftonbladet* slår opp med store bokstaver tvers over en side: «Hvordan skal man stoppe voldet i skolen?» «Jeg tør ikke gå ut i frikvarteret» — overskrift i en annen avis.

Problemet er nå blitt gjenstand for vitenskapelige undersøkelser i Sverige. Tidsskriftet *Barn* har nettopp tatt opp spørsmålet i en artikkel av skolepsykolog Gunnar Wilson:

«Mobbing betyr at en gruppe mennesker går løs på et ensomt menneske, som er ulik de andre. Men det er ikke nok at et individ er annerledes for at et angrep skal oppstå. Det må skapes aggresjon i gruppen også. Aggresjonen kan oppstå av forskjellige grunner i en gitt situasjon, men den kan også ha sine røtter i individet selv. . . . Når det gjelder å forsøke å hindre mobbing, kan man naturligvis gripe til den enkleste utvei, nemlig overvåking og kontroll. Politifunksjon, så å si. . . . Men roten til det onde kommer man ikke ned til på denne måten.

Den absolutt sikreste og mest radikale løsning på mobbingens problem er å se til at barna får den indre sikkerhet, en stabil trygghetsfølelse. Av det følger at de kommer til å møte alt som kommer i deres vei på en positiv, konstruktiv måte.» Skolepsykologen tar også avslutningsvis opp betydningen av kontakten med hjemmet i disse spørsmål.

En svensk lærer fortalte meg om to tilfeller av mobbing som han kom borti. Han tok fatt på problemet litt annerledes enn skolepsykologen, men målet — å hjelpe barna til «en indre sikkerhet og en stabil trygghetsfølelse» — var det

„Mobbing“ i svenske skoler

samme. Vi lar ham fortelle hva han opplevet:

«Nylig vikarierte jeg ved to forskjellige skoler i Sør-Sverige. I begge tilfeller stiftet jeg bekjentskap med den meget omdiskuterte 'mobbing'. Det var elever i 12-årsalderen.

Første tilfellet var i en liten skole. I min klasse gikk 15 elever, derav seks piker. Den vanlige lærer, som var innkalt til militærtjeneste, hadde fortalt meg at der var visse problemer i klassen. Allerede første uken merket jeg at noe var galt mellom pikene. Andre uken inntraff noe som satte det hele på spissen.

Ved skoledagens slutt kom Eva gråtende inn på lærerværelset, ikledd gymnastikkdrakt. Hun sa at kameratene hadde gjemt hennes klær, så hun ikke kunne gå hjem. Vi gikk sammen til gymnastikksalen, og etter en stund fant vi klærne puttett vekk i et skap. Skolevesken var gjemt bak en dør. Jeg ringte moren senere på dagen og fikk bekreftet at hennes datter var konstant utsatt for mobbing. Det hadde satt dype psykiske spor i piken, som gråt om kveldene og kunne ikke sove. Moren var fortvilet.

Det hele var begynt med en tilsynelatende bagatellmessig episode et par år tidligere. En av pikene, en ledertype, følte seg forurettet. Hun eggte opp de andre pikene og frøs ut Eva, som måtte gå alene i frikvarterene.

Neste morgen fortalte jeg ele-

vene at jeg hadde en følelse av at det var noe galt med hele atmosfæren i klassen, at ikke alle trakk i samme retning. Så fortalte jeg dem i enkle vendinger hvordan man kan lytte til sin indre stemme, eller noen kaller det Guds røst. Stillhetens hemmelighet, hvor man er villig til å se sitt forhold til andre mennesker i lys av absolutt kjærlighet og uselviskhets — ærlig. Man kan også skrive ned tanker som kommer. Jeg bad dem ta frem papir og blyant.

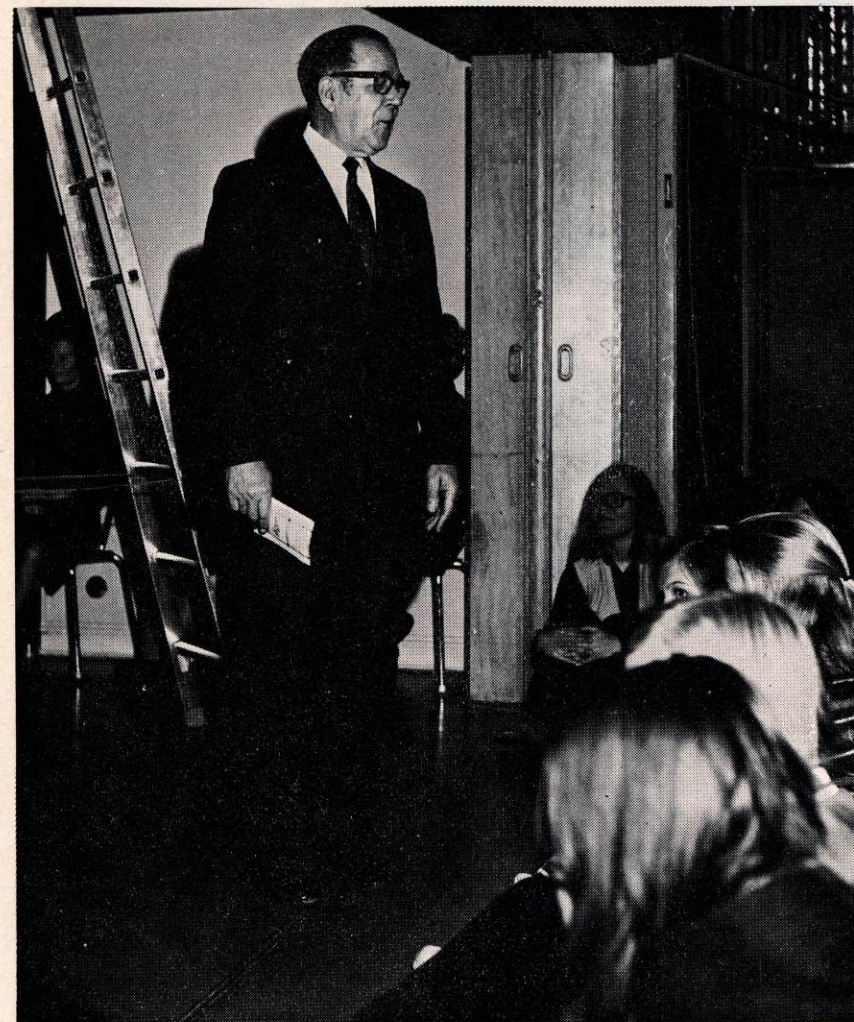
Først var det endel uro, men så merket jeg at det gikk et lys opp for dem. Etter en stund kom de frem, helt på eget initiativ, først en pike, så en etter en, tilslutt var det en hel liten kø — alle ville vise hva de hadde skrevet. Den som jeg hadde oppfattet som den blygeste piken, hadde skrevet: 'Det var jeg som gjorde det.' Hun hadde villet vise seg tøff overfor den ledende piken, for å vinne hennes sympati.

Den ene etter den andre begynte å fortelle om hva de dypest følte og sa at de angret hva de hadde gjort. Nå ville de gjerne bli gode venner med Eva. Jeg så på deres ansikter at de virkelig mente det. Guttene sa alle at de lenge hadde følt det var galt, men hadde bare sett på uten å foreta seg noe.

Da det ringte, tok en av pikene Eva vennlig under armen og de gikk ut. I skolegården sto en gruppe rundt Eva, som hadde tårer i øynene — av glede.

Noen måneder senere traff jeg Evas far på gaten. «Jeg vil takke for Eva — det holder fortsatt», sa han og så glad ut.

Det andre vikariat var ved en større skole i et industriområde. Allerede første dagen fortalte rektor meg at det i min klasse var et alvorlig problem med mobbing. Man overveiet å flytte den gutten som var utsatt for det, over til en annen skole. Det var en meget intelligent gutt som kom fra et annet land. Rektor hadde like før min ankomst til skolen fått vite at gutten var blitt kraftig og brutalt



slått. Han ba meg observere forholdet til kameratene. Jeg merket at han gikk for seg selv i frikvarterene. I timene briljerte han og rakte alltid opp hånden når det kom et spørsmål som ingen av klassekameratene kunne klare.

Etter å ha iaktatt dem noen dager, fant jeg tiden moden til å snakke med dem. Jeg skrev først opp tre spørsmål på tavlen: 1. Hvordan skal jeg bli venn med alle i klassen? 2. Hvor har jeg feilet? 3. Hva kan jeg gjøre med det? 'Vi skal nå prøve og se hva som skjer om vi er stille', sa jeg. De tok frem blyant og notisbøker.

'Nå kan dere skrive opp alle tanker som kommer, men dere behøver ikke vise dem for noen, hverken meg eller noen kamerat.

Det er strengt personlig.' Når de begynte å bli ferdige, ble det et kappløp opp mot kateteret — alle ville at jeg skulle lese hva de hadde skrevet. Hos ca. 90% av dem forekom navnet 'Hugo' i forbindelse med at de ville bli venner med ham. Flere hadde skrevet ned det som for dem var radikale moralske beslutninger, som de følte de måtte ta: slutte å lyve, slutte å fuske, slutte å bråke, satse mere i timene. Siden har vi hatt et godt samarbeide. Hugo har siden det aldri gått alene i skolegården.»

Aftonbladet i Stockholm innleder en av sine artikler om mobbing med følgende setning: «Får jeg mine barn hjem skamslåtte? Våger jeg å sende dem til skolen i tiden fremover?

„Stigen“ i Ullern

Under overskriften «Engasjeringen» enakter på menighetsmøte i Ullern» skriver Ullern Avis lørdag 6. november bl. a.: «De fremmøtte på menighetsmøtet i Ullern menighetshus sist onsdag — og det var slett ikke få — var vitne til et skuespill litt utenom det vanlige.» Og «. . . det var tydelig at oppførelsen av 'Stigen' gjorde inntrykk på forsamlingen, noe ikke minst Biskop Smidts ord etter stykket viste.»

Bildet viser formannen i menighetsrådet som ønsker velkommen og presenterer skuespillet. Etter som det ikke var tilstrekkelig stoler, satt de unge tilskuere — som utgjorde en stor del av publikum — på gulvet nesten like foran føttene på de opptredende.

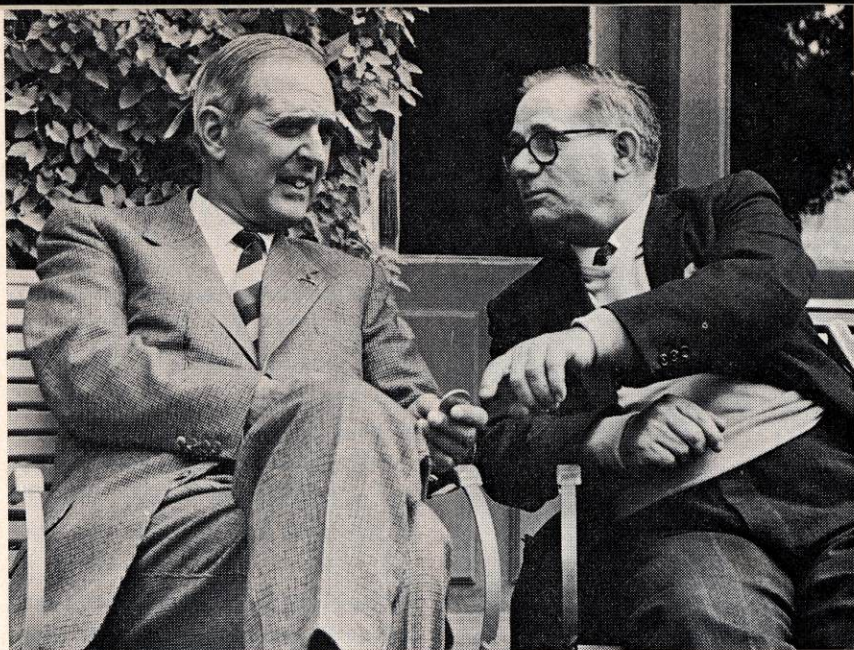
Den gruppe på 25 som oppfører «Stigen» er nå invitert til Bergen, hvor stykket skal spilles den 4. desember.

Det er et spørsmål som gjør flere og flere foreldre urolige overfor den økte aggressiviteten i skolen. Brutalitets i skolegården er blitt et speilbilde av voldet i vårt samfunn.»

Vi har sitert en svensk lærer i denne artikkelen, men der er en stadig voksende styrke av pedagoger og lærere i Sverige og Norge som har et svar på utviklingen som så krast er beskrevet i *Aftonbladet*. Et lite tegn på det finner vi i boken «De er morgendagen», nylig utgitt på Lærerstudentenes forlag.

Men — å snu utviklingen er ikke en oppgave forbeholdt skolens folk. Det er en utfordring til alle.

E. E.



Frits Philips i samtale med Bill Taylor, en tillitsmann i British Leyland.

Å gjøre produksjonsprosene menneskevennlige og å få demokratiet til å funksjonere også i verksted og fabrikk er to viktige spørsmål i dagens industriverden. Styreformannen i Philips-konsernet, Frits Philips, redegjorde ved verdenskonferansen i Caux i sommer for noen aktuelle eksperimenter som er gjort ved Philipsfabrikkene i Nederland for å finne et svar på disse spørsmålene. Direktør Philips' foredrag er her gjengitt i sammendrag.

Eksperiment i Philips-Nederland:

I stedet for samlebandet

Det som sårer et menneske mest er å ikke bli regnet med, å ikke føle seg verdsatt som et menneske som har andel i å utvikle det samfunnet han arbeider i.

Til tross for at mange mennesker under krigen levde under betydelig dårligere materielle kår enn under depresjonstiden, foretrakk mange krigstiden. Det var en forferdelig tid, men da følte man at man trengtes. I konsentrasjonsleirene og i motstandsbevegelsene lærte vi hverandre bedre å kjenne — arbeidere, fagforeningsfolk, arbeidsgivere, universitetsfolk, prester, katolikker, protestanter. Der ble vi alle blandet.

I våre dager er mennesker ikke tilfreds med bare å få sin regelmessige lønn. Også i industrien vil man bli akseptert som et individ med et eget ansvar. Spørsmålet er hvordan man kan tilpasse arbeidet

slik at vanlige mennesker finner tilfredsstillende i arbeidet.

Ved våre bedrifter har vi i de siste 5—6 år gjort noen forsøk. Vi har nådd en hel del resultater og vi har støtt på mange vanskeligheter, men vi er blitt mer og mer interesserte i dette problemet. Hovedproblemet er innstillingen, holdningen hos bedriftsledelsen fra toppen og hele veien ned, men også hos arbeideren.

I stedet for å produsere f. eks. TV-apparater på løpende bånd med 80 personer ved hvert bånd, slik man fortsatt gjør f. eks. i Japan, har vi delt opp arbeidet i grupper på 12—20 personer. Det innebærer at man nå gjør f. eks. 40 arbeidsoperasjoner på 4 minutter i stedet for som tidligere å gjøre 4 operasjoner på 20 sekunder. Allerede dette gjør arbeidet mere interessant. Men så begynte vi å

la fire personer sammen montere et TV-apparat. Fra industrihold hørte vi: «Det er en idiotisk måte å gjøre det på. Det har for mange ulemper.» Det krever mye større investeringer etter som noen instrumenter nå ligger ubrukt i lengere tid. Om man har mange instrumenter kan man jo fordele dem på mange mennesker. Men i dette eksperimentet fikk man i stedet meget mer å gjøre. Vi valgte ikke ut noen spesielt til oppgaven, men fikk rekruttering på frivillig basis. Så sa vi til dem: «Om dette skal kunne gjennomføres så er det dere som må gjøre det. Dere får ingen formann over dere.» De fleste av oss husker jo fra skoledagene hvor irriterende og lite inspirerende det var når noen skulle overvåke arbeidet vårt. På visse arbeidsplasser har vi idag praktisk talt ikke lenger noen inspeksjon.

Vi sier til våre arbeidere: «Dere er ansvarlige for kvaliteten. Dere er voksne mennesker som kan ta ansvar for den.» Vi tar nå bare stikkprøver.

Da jeg for et halvt års tid siden kom til et verksted som lager deler til vårt røntgenutstyr og spurte formannen hvordan det gikk, sa han: «Det vil kanskje interessere Dem å høre at vi også har begynt med dette gruppearbeidet. Karene passer arbeidet selv. De får materialene og tegningene og fire av dem har tilsammen ansvaret for hvordan jobben blir gjort.» Som en gammeldags arbeidsgiver sa jeg: «Men noen må jo være ansvarlig for det. Dere må vel i det minste gjøre den eldste ansvarlig.» «Nei,» svarte han, «de må fordele arbeidet seg imellom.» Da jeg senere spurte hvordan inspeksjonen gikk, sa han: «Vi har ingen inspeksjon. Det går direkte herfra til sammensettingen.» Da jeg spurte hvordan det funksjonerte, sa han: «Det går aldeles utmerket. Først og fremst er folk ikke syke lenger.»

Om man har en jobb som man ikke ser noe særlig frem til så sier man jo til seg selv når man føler seg litt utilpass: «Jeg har ikke vært syk på fire uker nå, så jeg kunne meget vel trenge en dag til å komme i form igjen. Da gjør jeg arbeidet mitt så mye bedre.» Med den nye sosiallovgivningen i Nederland utvikles denne innstillingen i en enorm takt. Ingen lege kan kontrollere om man har hodepine. Det merkelige er at folk alltid kommer tilbake på mandager. Det er neppe noen lege som beordrer en pasient tilbake på en fredag. På den måten mister man mange, mange arbeidsdager. Og det er vi alle som må betale for den slags fravær.

Vi skjønte at kan man få folk til å arbeide helhjertet så ville man oppnå en mye høyere effektivitet. Men da måtte de også kunne bli interessert i det arbeidet de gjør. Når vi skal begynne med et nytt produkt samler vi alle dem som skal arbeide med det rundt et

bord og sier til dem: «Dette er det dere nå skal arbeide med. Hva mener dere om det? Hvem vil ta på seg de forskjellige spesialoppgavene? Hvordan tror dere det best skal gjennomføres?»

Ved verdenskonferansene i Caux har vi jo arbeidet på denne måten i mange år, men for mange er dette noe nytt. De tror at autoritet innebærer at man forteller mennesker hva de skal gjøre, mens det første man må gjøre er å gi dem følelsen av at «nå vet vi hvorfor vi gjør det og sammen kan vi fin-

ne ut hvordan vi skal gjøre det og da er vi straks involvert».

Hos oss har vi ikke lenger en stor instruksjonsbok som sier hvordan saker og ting skal gjøres. Initiativet overlates i stedet til avdelingssjefene. En mann vil angripe problemet på en helt annen måte enn en annen. Om man får gjennomført sine egne idéer er man også mye mer ansvarlig for dem. Dette har gitt oss en helt annen arbeidsstruktur enn tidligere. Selv opplever vi det som en mer demokratisk form for arbeidsledelse.

Strid i nederlandsk kringkasting

Fra Peter Hintzen, Haag

Moralsk Opprustnings sendinger i nederlandsk radio og fjernsyn vil fortsette — i alle fall seks måneder til. Dette er resultatet av Geheimrådets underkjenning av Kringkastingsministerens bestemmelse om at MRA og seks organisasjoner skulle fratas sin faste sendetid.

I løpet av de siste fire år har Moralsk Opprustning sendt 52 timutters program i radio og 12 i TV. Disse sendingene kan nå fortsette, takket være Geheimrådets endelige avgjørelse.

De nevnte 7 organisasjoner ble opprinnelig gitt sendetid i radio og fjernsyn for derved å kunne nå det nederlandske publikum med sitt budskap. Til tross for dette grep Kringkastingsministeren i forrige regjering inn overfor «småsenderne» (som de blir kalt p.g.a. sin korte sendetid), og dette rammet også Moralsk Opprustning. Kringkastingsrådet hadde anbefalt at ordningen med de syv skulle opprettholdes, men ministeren satte seg ut over dette. De fleste aviser angrep straks hennes handling og stemplet den som en trussel mot det frie ord.

Et åpent brev fra Nederlands Stiftelse for Moralsk Opprustning fikk stor publisitet, og det var en appell fra Stiftelsen direkte til Geheimrådet som førte til underkjenningen av statsrådets avgjørelse.

Kringkastingskomitéen i det Nederlandske Parlament fikk saken offisielt til behandling, og dette medførte et fyrverkeri av kommentarer i presse, radio og fjernsyn.

Kringkastingsministerens mening hadde vært å handle i all stillhet, men i stedet forårsaket hun en debatt som gjorde at saken fikk vid publisitet. Folkemeningen er allerede sterkt irritert over mange «overtramp» i radio og fjernsyn, og den er for MRA. Postkort i hundrevis strømmer inn med anmodning om at MRAs sendetid må bli opprettholdt.

Kampen dreier seg ikke alene om fortsettelsen av et program. Det gjelder i virkeligheten publikums rett til å få vite om sanne alternativer og uforfalskede fakta i en verden der massemediene ofte blir kilde til fordreiet informasjon og halve sannheter.

Forurensninger, naturvern- og Gud

De fleste av oss vil nok gjerne støtte ett og annet naturverntiltak, hevder Bjørn Ole Austad i denne artikkelen. Men løser dette forurensningsproblemet? Austad tok artium i vår og studerer nå ved universitetet i Oslo.



Vi har det godt. Eller har vi ikke det? Jo, så klart! Vi har mye fritid som vi kan bruke etter eget ønske. Vi har lange ferier, kan dra på hytta, eller kanskje har vi råd til flotte utenlandsturer. Og det viktigste, alt er så mye mer enkelt enn før. Skal jeg et sted en kveld, kan jeg ta bilen. Slipper å gå. Og i matvarebutikkene trenger jeg ikke å stå og vente på at personalet finner varene til meg. Nei, jeg kan velge og vrake selv i et kjempestort utvalg. Jeg trenger heller ikke å dra på en veske hjemmefra som jeg putter varene i. Nei, det er bare å ta en plastpose ved utgangen, og når jeg kommer hjem kan jeg kaste den i søppelbøtta. I Vest-Tyskland slipper de også å gå tilbake og pante flaske- ne. De har engangsflasker som går rett i søppelbøtta. Greit, hva? Eller er det kanskje en annen side av denne saken som ikke er fullt så grei? Hvor blir det av alle plastposene? Hva skjer med alle vaskemidlene vi bruker?

I løpet av tre uker i Vest-Tyskland i sommer fikk jeg i sannhet erfare hvor endel av søppelet tar veien. På en internasjonal arbeidsleir skulle vi rydde opp ulovlige søppelhauger i et friluftsområde hvor folk kom for å slappe av i helgene. Det var et vakkert område. Rundt husene nede i den lille byen var det rent og pent og fullt av vakre blomster. Det hele var riktig så idyllisk. Men så tok vi oss en tur inn i selve skogen vekk fra stiene eller tittet bakom buske-

ne langsmed småveiene. Da ble det ikke fullt så skjønt lenger, hvis man da ikke tilfeldigvis liker å se forvridde bilvrak, gamle radioer, tusenvis av flasker, blikkbokser, noen sykler og stoler og all mulig søppel, dynget sammen eller slengt her og der i skogen. Og dette var et område hvor grunnvannet ble brukt til dikkevann! Hvert eneste år forsvinner 250.000 tonn salter fra de offentlige avfallsplassene i Vest-Tyskland ned i grunnvannet. Hva slags drikkevann vil det landet ha om noen år? Jeg nevnte engangsflasker. I USA blir hvert år 28 milliarder flasker kastet. Svært langsomt går giftstoffer fra flaskene ned i jorda. Hvor blir det av plasten? Den råtner ikke. Men da kan vi kanskje brenne den? Beklager. 1 kg. plast (PVC) gir ved forbrenning 180 liter klogass, som er meget farlig for åndedretsorganene. Hvorfor kan ikke torskeleveren fra Østersjøen selges lenger? For høyt DDT-innhold. Hvorfor er det nesten ikke ørret i vannene i Setesdalsheiene i Norge lenger? Svovelnedfall med regnet. Vannet er blitt surt. Hvorfor ble man frarådet å bade i Genevesjøen ved Montreux i Sveits? Industriforurensning. Jeg kunne nevne en rekke eksempler til som viser at naturen og livet der, som er grunnlaget for vår eksistens, er i ferd med å bli ødelagt.

Hvordan reagerer vi så på dette? «Det er ikke så farlig. Å løse disse problemene tar tid. Vi må ikke forhaste oss.» En uhyre far-

lig holdning. La oss tenke oss et stort, lukket rom med en del mennesker. Vi fyller det med giftig gass som vil drepe menneskene. Enten vi fyller rommet meget langsomt eller raskt, har ikke noe å si. Resultatet vil bli det samme. Menneskene vil dø. Det er akkurat hva som skjer i verden i dag. Derfor er det ikke snakk om å minske forurensningene med 5, 10 eller endog 30%. Det er bare å utsette problemene. Vi må gå enda grundigere til verks.

Hvor grundig går vi så til verks? De fleste av oss ser det som vår plikt å holde det rent og pent rundt oss, ikke kaste papir og annet søppel på bakken og spesielt å beklage oss over alle andre som gjør slikt. Vi kan nok også støtte et og annet naturverntiltak så lenge det ikke truer den økonomiske veksten. Men vi prøver å lukke øynene for at denne utviklingen kan ødelegge livet for dem som kommer etter oss. Våre barn, barnebarn, oldebarn, de skal altså puste inn blyholdig luft tilsatt svoveldioksyd. De skal bli syke og de skal dø fordi vi ikke maktet å løse forurensningsproblemet.

Men hvorfor lar virkelig dyptgripende tiltak vente på seg? Det er lettvinnt med engangsflasker. Det er lettvinnt med bil. Dessuten bør vi jo ha bil når alle naboene har, og vår må være minst like fin. Det er dyrt å installere renseanlegg ved en fabrikk. Profitten blir mindre. Det er ikke menneskelig

dumhet og mangel på kunnskap som hindrer oss i å løse forurensningsproblemet. Det er simpelt- hen iveren etter å ha det lettvinnt, behagelig, høy lønn, ha det som naboen har, kort sagt, materielle verdier. Menneskene har klart det utrolige på mange områder, ting som knapt kunne tenkes 50 år tilbake i tiden. Men så lenge personlig gevinst går foran andre menneskers ve og vel, vil aldri dette problemet bli løst. At vi ikke må sette de materielle verdier høyest, vil mange være enig i. Det har jeg også hevdet i mange år. Jeg har vært svært interessert i verning av Mardølafossen og Hardangervidda og ansett våre politikere som idioter, som ikke skjønner noen ting. De setter økonmisk vekst og egen suksess på den po-

litiske arena foran hensynet til mennesket. Politisk kamp i stedet for kamp for mennesker. I og for seg en ganske riktig iaktakelse kanskje. Det sørgelige var bare at jeg selv er en slik idiot, en som nok sier at materielle verdier er annenrangs, men som tenker noe ganske annet. I mitt arbeid i kristelige skolelag og speideren og andre steder har personlig suksess betydd mer enn hensynet til mine medmennesker. Iveren etter økonomisk sikkerhet var større enn viljen til å gi til dem som virkelig trenger det.

I sommer, etter at jeg hadde vært i Caux, MRAs senter i Europa, ville Gud at jeg skulle gi fra meg det meste av de sommerferiepengene jeg hadde igjen til noen

som trengte dem mer enn jeg. Det var hardt, men en befrielse, å gjøre det. Naturvern begynner med å følge Gud.

Men hva har egentlig Gud med forurensninger å gjøre? Jeg er personlig virkelig fortvilet over naturødeleggelsene. Men hvis jeg i mitt naturvernarbeid er mer opp- tatt av egen suksess og mer opp- tatt av lettvinthet, velvære, god økonomi enn å følge Gud, vil jeg aldri komme lenger enn til å kritisere og protestere. En slik mentalitet vil kunne minske forurensningene med 5, 10 eller endog 30 prosent, men aldri nå dypt nok. Jeg vil bare kreve av andre hva jeg selv ikke holder. Men Gud vet hvordan naturvern skal drives, Han har nemlig skapt jorda og dens liv.

Konformistene og den selvstendige, og - - - ▶



Det nye venstre og det nye menneske

Forts. fra side 3

Permanent revolusjon.

Kravet om en permanent revolusjon har rettet søkelyset mot et behov i alle samfunn, uavhengig av systemene. Tilbøyeligheten til å etablere seg, til å slå seg til ro, til å se forandring som en trusel, er noe alle mennesker har til felles. Den resulterer i byråkratiske myndigheter, ufruktbare makt-kamper, motstand mot nye idéer.

For kort tid siden oppdaget jeg selv at en byråkratisk holdning, prestisje og ærgjerrighet hadde motivert meg i et visst spørsmål. Det var bare å se de ubehagelige fakta i øynene, og be Gud om en ny innstilling. Den som ikke er realistisk om disse kreftene i sitt eget liv, blir en reaksjonær uten å vite om det.

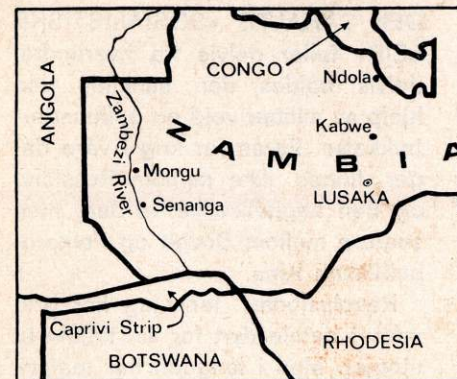
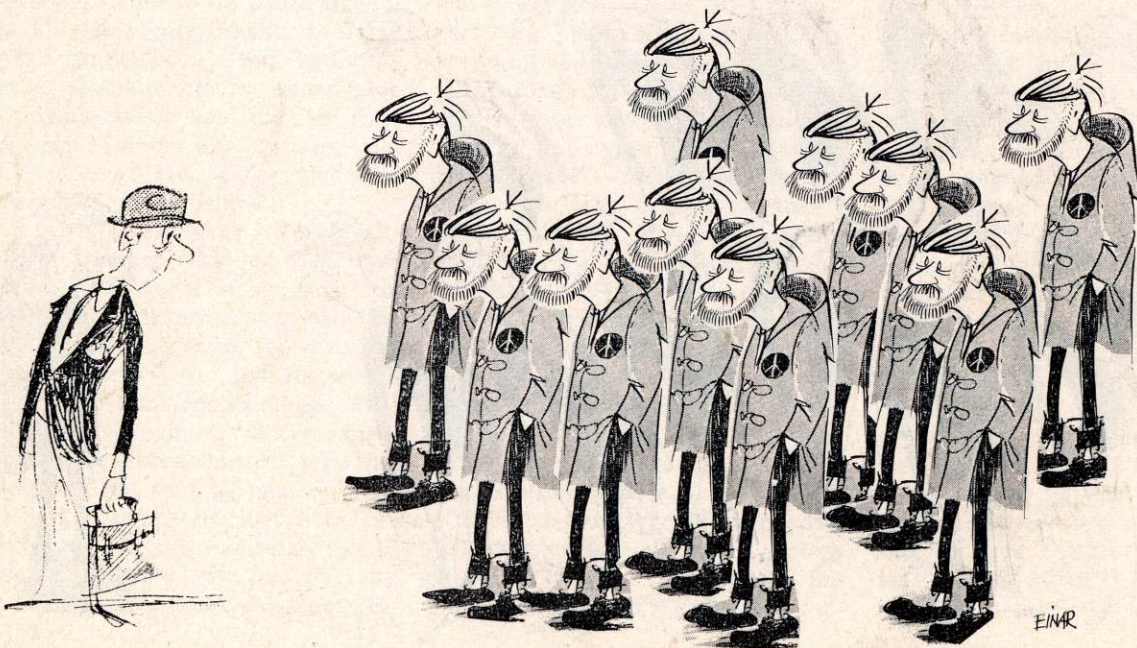
Den hurtige utvikling som ka-

rakteriserer vår egen tid betyr at vi må være villige til stadig oppbrudd. De som klynger seg til velkjente mønstre og trygge kroker vil bli akterutseilt. De må finne seg i at andre bestemmer fremtiden for dem.

«Revene har huler, himlens fugler har reder, men menneskesønnen har ikke en sten han kan legge sitt hode på,» sa Jesus. Det som trengs er en forpliktelse til en Gud-inspirert global revolusjon, og oppriktighet nok til å innse hvor frykt, bekvemmelighet, ærgjerrighet eller landegrenser holder oss bundet til mindre mål.

Bare de som har en slik forpliktelse kan finne løsninger på vår egen tids problemer.

-- den selvstendige og konformistene



Den vestlige provins i Zambia ligger mellom hovedstaden, Lusaka, og grensene mot Angola og den Sør-Afrika-overvåkte Caprivi-stripen. Den store Zambezi-elven renner tvers gjennom denne provinsen før den når den berømte Mosi-o-Tunya (røk som tordner) — eller Victoria Falls. I tørkeperioden, som nu, er der vidstrakte sletter hvor kveg-hjorder gresser og folket bygger midlertidige landsbyer og dyrker jorden ved elvebredden. Når regntiden kommer, blir denne enorme sletten oversvømmet — kveg, folk og hele landsbyer flytter til høyreliggende områder ved slettens utkant.

Mongu, provinsens hovedstad, ligger 800 km fra Ndola i Kobberbeltet der vi bor, og har man en gang lagt hovedveien fra Lusaka bak seg sør for Kabwe, kjører man på grusveier — noen bra, andre meget dårlige. Bensinstasjonene er gjerne plassert med over 300 km's avstand!

Vi var blitt innbudt av distrikts-guvernøren i Senanga, en liten by litt over 100 km sør for Mongu, oppe i høydene ved en buktning i Zambezi-elven. Før han ble stasjonert i Senanga, hadde distrikts-guvernøren, J. Simbotwe, sittet i bystyret i Kitwe, hvor han ved flere anledninger arrangerte fremvisninger av filmen *Freedom* (Frihet) som del av byens festligheter i forbindelse med uavhengighetsdagen. Hans nye distrikt, Senanga, som har en befolkning på 91.000, strekker seg over store arealer på begge sider av Zambezi og helt

bort til grensen mot Angola. De fleste veiene er kun farbare med jeep, selv i tørketiden. To ganger sto vi fast i sand helt opp til bak-hjulsakslene, men hver gang kom villige hjelpere til fra lokalbefolkningen og skjøv oss ut igjen.

Vår første forestilling i Senanga var ved Zambias United Church misjonsstasjon, hvor der også er et sykehus, hjem for spedalske, skole og barnehjem. Folk kom i flokkevis for å se filmen — noen satt på sandbakken, noen satt i trærne, mens noen få heldige satt på de stolene som var funnet frem for anledningen. Alle fulgte intenst med ettersom handlingen skred frem, på bygningens kalkvegg.

Neste dag, mens vi ble tatt på en rundtur til de omkringliggende landsbyer for å treffe lederne der, kjørte Regjeringens Informasjonskontor sin høytalerbil rundt i byer og landsbyer og kunngjorde kveldens forestilling ved «the Boma» (regjeringsbygningen).

Det var allerede mørkt da vi kom for å sette opp utstyret. Regjeringens Informasjonskontor hadde stilt sin jeep til disposisjon. Den hadde et stort filmrerret montert på taket. Et digert konferansebord var blitt hentet ut fra guvernørens kontor og plassert midt på denne svære samlingsplassen under åpen himmel. Etter kort tid hadde vi fått vår transportable generator i gang, og kvelden begynte.

Både før, under og etter forestillingen flokket folk seg rundt

1600 kilometer film- safari

Brev fra
Terry Guilbride i Zambia

bordet der ikke bare fremviserapararatet sto, men der det også var lagt frem stabler av MRA-litteratur. Til tross for at det var i slutten av måneden, når det oftest er smått med penger, forsvant bøkene som smør i solen. Distriktsguvernøren sa i sin åpningstale, at selv om filmen *Freedom* ble skrevet for atskillige år siden, ser den ut til å bli stadig mere aktuell, nye aspekter blir levende for folk ettersom situasjonen utvikler seg i deres eget land.

Vårt neste opphold var i Mongu, provinsens hovedstad. Vi var blitt invitert dit av Dominikanersøstrene, som driver en lærerskole der. De har også en ungdomsskole for piker, så vi hadde en kombinert friluftsfestforestilling for begge.

Den permanente ministeren i den vestlige provins, H. Nzunga, som hadde ordnet med at *Freedom* ble vist ved uavhengighetsfeiringen i Ndola i fjor, da han satt i en lignende stilling der, arrangerte nu en forestilling som de ledende borgere av Mongu ble invitert til, samt byråsjefene i alle departementene. Denne fremvisningen ble holdt i provinsregjeringens konferansesal, som var fylt til trengsel.

Til sist hadde vi nok en forestilling på lærerskolen, der vi viste en serie dokumentarfilmer, bl. a. den nye filmen om Caux.

Det ble kjøpt mange bøker, og rektorene både ved lærerskolen og ved ungdomsskolen kjøpte en serie MRA-bøker til sine biblioteker.

klippet



GRUNNSKOLEN SKAL I FORSTÅ-
ING og samarbeid med heimen
hjelpe til med å gje elevane ei
kristen og moralsk oppseding, ut-
vikle deira evner åndelig og
kroppslig, og gje dei god allmen-
kunnskap så dei kan bli gagnlege
og sjølvstendige menneske i heim
og samfunn. Skolen skal fremje
åndsfridom og toleranse, og legge
vinn på å skape gode samarbeids-
former mellom lærar og elevar, og
mellom skole og heim.

Formålsparagrafen for
Grunnskolen, vedtatt av
Stortinget i 1969.

HVIS VÅR TIDS HISTORIE NOEN
gang kan skrives, og vurderes i
perspektiv mot tidligere tiders, kan
arkivskuffen blant mange andre
navn også få dette: «Den tid da
menneskene trodde på penger.»
Menneskene har trodd på så mangt
gjennom tidene: På guder og på
Gud, på makt og på seg selv, på
Kunst og på Kjærlighet, på Arbeid
og Kunnskap og Plikt, på Frihet og

Sannhet og Rettferdighet, på Men-
neskeverd og Barmhjertighet, på
Toleranse og Fornuft.

Når unntas guder og makt later
vi jo fremdeles som om vi tror på
alt dette i vår tid og — i festtaler
og prekener og all slags kommuni-
kasjon vi bruker for å påvirke og
oppbygge hverandre. Men skraper
vi aldri så lite ferniss av talemåte-
ne, prøver vi et øyeblikk å ta dem
alvorlig og omsette dem i handling,
blir vi fort møtt av en forferdet re-
aksjon: «Vi må ikke fordriste oss
til å glemme livets harde realiteter.»
Det er en av de smukke omskriv-
ningene vi bruker for den gud vi
egentlig tror på, ham vi bare i våre
aller alvorligste stunder tør nevne
ved navn. Han har et stygt navn, så
vi prøver å omskrive det så godt
vi kan; med ord som skal virke
mest mulig uforståelige på den ge-
mene hop: Velstandsøkning, pro-
duksjonsnivå, lønnsomhet, utbyg-
gingstakt, markedsføring, rentabili-
tet o.s.v. Vår religion har bare en
trosartikkel, men til gjengjeld er
den absolutt: Menneskene blir lyk-
keligere og lykkeligere og lykkelig-
ere jo mer penger de får, ulykke-
ligere og ulykkeligere jo mindre
penger de får. Og ettersom vi alle
gjærne vil være lykkelige, graderer
vi også vårt menneskeverd etter
den bevåkenhet vi nyter hos gu-
den, ved å besitte mer eller mindre
av hans vesen. Bevisst og åpenlyst
gjør vi ikke dette — det ville stride
alt for skrikende mot alt det andre
vi liksom fremdeles tror på.

Inger Heiberg i *Samtiden*,
hefte 8, 1971.

FREMTIDENS PLANLEGNINGS-
SAMFUNN vil ikke ha mindre be-
hov for ideologier enn tidligere
samfunn har hatt.

Professor Tore Lindbekk,
Minerva, Kvartalskrift nr.
2, 1971.

DEN SÅKALTE «SOSIALISTISKE
LEIR» faller delvis fra hverandre,
delvis holdes den sammen ved
hjelp av militær vold og politiunder-
trykkelse. Faren for krig i våre da-
ger finnes ikke mellom Russland
og den kapitalistiske verden, men
snarere mellom Sovjet og Folkere-
publikken Kina.

Revolusjonær tenkning har ofte
måttet betale dyrt for sin tilflukt til
utopier. Men i lengden har realpo-
litikken — men av motsatte grun-
ner — avslørt seg som et Utopia,
idéen om at «moraliske krefter» ik-
ke betyr noe i historisk sammen-
heng, at makt er alt, at makt er alt
som behøves for å undertrykke
folk, er tydelig kommet til syne.
For realpolitikken har lidd neder-
lag i dag.

Lucio Colletti, i *Kontrast*
nr. 27, utgitt av Pax For-
lag.

— ALT I ALT TROR JEG DETTE
egentlig er den pris vi må betale
for den humaniseringsprosessen
som har funnet sted, fra den tid da
oppdragelsen hadde angsten for
konsekvensene som sitt vesentlig-
ste innhold, og fram til idag. Noen
vei tilbake finnes ikke, men skal vi
ha noe som heter etikk, må den
innarbeides, man må lære å skjelne
mellom galt og rett, godt og ondt.
Mange mener idag at vi har en
gruppe mennesker med manglende
medfødte etiske anlegg. Dette er
klientell som vil ha vansker med
oppførselen i skolen og det er dis-
se som vil gå ut og inn av våre
fengsler. Kanskje var tilværelsen
lettere for denne gruppa i den gam-
le skolen da de fikk sitt daglige
korrektiv å holde seg til. Denne ene
gruppa vil prege bildet sterkt i for-
hold til tidligere da vi kunne true
til ro.

Rektor Hjalmar Seim om
disiplinærproblemene i
skolen, i et intervju i Ar-
beiderbladet.

Kort nytt

FINLAND

Avisen *Uusima* i Borgå ga en rapport om et besøk
ved byens gymnas av Alice Wedega, sosialarbeider
og parlamentsmedlem fra Papua-Ny Guinea, som
kom til Norden fra Caux for et par måneder siden.
Etter alt å dømme er frk. Wedega den første papu-
aner som har besøkt Finland og avisen refererte
fra hennes beretning om sitt land og skrev også
om mottagelsen for Alice Wedega hos biskopen for
den svensktalende forsamlingen i Finland.

I et intervju i Åbo-avisen *Åbo-Underrettelser* ga
den langveisfarende gjesten uttrykk for hvor im-
ponert hun var blitt over det ansvar kvinnene i
Finland tar i de forskjellige grener av landets of-
fentlige liv. Under det seks dager lange besøket
traff hun ledende politikere og industrifolk.

TYSKLAND

«Et ydmykt Tyskland — håp for en ny verden»
var temaet for en konferanse i Hannover fra 30.—
31. oktober. Et tidligere regjeringsmedlem, Hein-
rich Hellwege fra Nedre Saxen, og medlem for so-
sialistene i parlamentet i Bonn, Adolf Scheu, un-
derstreket begge i sine taler til konferansen at Mo-
ralsk Opprustning er et essensielt grunnlag for
Tysklands og Europas politikk. «Bedre enn noe an-
net viser MRA veien ut av nasjonal selviskhet og
hjelper oss til å se vårt internasjonale ansvar,» sa
Scheu, som selv har meldt sin tilstedeværelse ved
konferansen i det indiske MRA-sentret «Asia Pla-
teau» i januar neste år.

NIGERIA

Biskopen av Lagos, Seth Kale, som besøkte Caux
i sommer, holdt prekenen ved den offisielle feirin-
gen av 11-årsdagen for Nigerias uavhengighet,
hvor bl. a. statsminister Gowon var tilstede. Bis-
kopen talte om frihet på grunnlag av Galater-bre-
vets 5. kapitel, og talen ble slått opp på avisenes
første-sider med fete overskrifter, som en utford-
ring til nasjonen.

KØBENHAVN

En weekendkonferanse for Moralsk Opprustning i
København 6.—7. november samlet folk fra hele
Danmark, samt fra Sverige, Norge og Tyskland.
Weekendens høydepunkt var avskjeden for fem
dansker som skulle reise til India etter invitasjon
fra Rajmohan Gandhi.

En mann med mange års erfaring fra sosialt ar-
beide i Danmark fortalte ved konferansen hvordan
han hadde funnet en tro gjennom Moralsk Opprust-
ning og sa: «Denne kristne revolusjonen er den
eneste effektive. Alle andre revolusjoner vil bare
lede oss tilbake til utgangspunktet.»

LONDON

Fjorten europeere fra seks forskjellige land reiste
til India i midten av november, for å ta del i for-
beredelsene til konferansene ved «Asia Plateau» i
januar. Tredve andre reiser i løpet av de kommen-
de uker.

SHILLONG, INDIA

En befolkning på 100.000 i den nye fjellstaten
Maghalaya må nå bære byrden av 900.000 flykt-
ninger fra Banglah Desh, og en av flyktningeleire-
ne er større enn Assams og Meghalayas hovedstad
Shillong, som ligger i spenningsfeltet nær grensen
til Øst-Pakistan (eller Banglah Desh).

En 'leir' av et uvanlig slag ble holdt i dette om-
rådet i oktober, da 75 unge fra ni raser og med
elleve språk kom sammen for å få mer trening i
Moralsk Opprustning. Senere ble endel av deltaker-
ne invitert til å besøke byene Jorhat og Namrup i
Assam-dalen. Deres vert i Jorhat, dekanus ved
Landbrukshøyskolen i Assam, fortalte at han had-
de begynt å se håp for fremtiden gjennom det MRA
hadde utrettet ved høyskolen noen måneder tidli-
gere, da undervisningen var innstillet en tid p.g.a.
voldshandlinger på universitetsområdet. Endel av
de mest militante studentene planlegger nå å be-
søke MRA-sentret Panhcgani nær Poona.

For kr. 30,- kan De holde
Dem underrettet hele året
om Moralsk Opprustnings
verdensomspennede arbeid.

NY VERDEN

Sophus Lies gate 5

Oslo 2

Postgirokonto 125 79

For studenter og skoleung-
dom: kr. 15,- pr år.

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A
S **SABA**

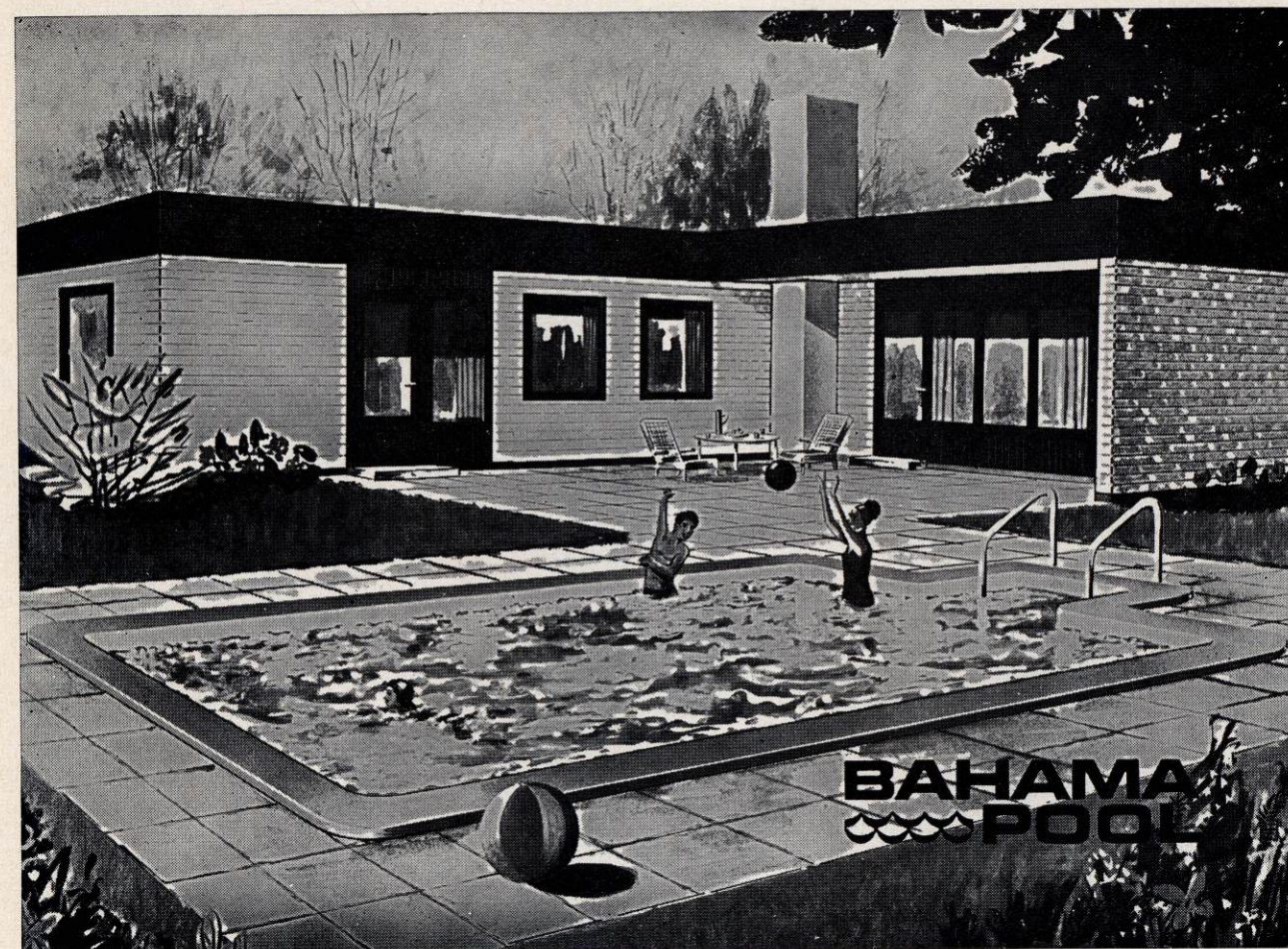
Advokatfirmaet

Torkildsen & Torkildsen

EIENDOMSAVDELING A.S

EIENDOMSAVDELING — FINANSIERING
FORVALTNING

Grensens 3, Oslo 1 — Tlf * 33 05 51 — * 33 08 40



Exklusiv swimmingpool i glasfiberarmerad plast

(6—8 mm vägg tjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvärmare, bräddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13.800:- kr fritt fabrik inkl. 2 servicebesök (exkl. moms.)

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel. 0501/145 64

Adjunkt Edvard Brøvig
Vellivn, 13
Jar
050

Sophus Lies gate 5, Oslo 2



BÅTPLANER?

Rådspør

Båt-PONTUS

Gøteborgs

Frihavn

Tel: 51 07 04

Båt
PONTUS